

احتراز از تجربه‌های شکست خورده

امین دلیری

کارشناس و مدرس حوزه اقتصاد

باتوجه به تجربیات خوب و بد دولت‌های گذشته در زمینه عملکرد اقتصادی، قاعدتا دولت سیزدهم باید تجارب گذشته را مورد توجه قرار دهد. با شناخت نقاط ضعف و قوت عملکرد اقتصادی دولت‌های گذشته، دولت کنونی نباید اشتباهات فاحش دولت‌های قبل که باعث وخامت اوضاع اقتصادی شد و معیشت مردم را تحت‌تاثیر قرار داد، تکرار کند. متأسفانه اجرای سیاست اصلاحات اقتصادی با عنوان «جراحی اقتصادی» که قبلاً نیز با همین سبک و سیاق و با شعار عدالتخواهی و پرداخت یارانه نقدی به جامعه هدف انجام شد، با توجه به ارزیابی عملکرد اقتصادی دولت مهرورزی و عدالتخواهی و کاهش رشد اقتصادی و سرمایه‌گذاری ثابت و افزایش نرخ تورم در دو سال آخر دوره دوم دولت مهرورزی، موفق نبوده و باید اذعان کرد با نگاه کارشناسی به عملکرد اقتصادی دولت سیزدهم و عدم تحقق وعده‌های دولت، درمی‌یابیم سختی‌های معیشتی مردم با شدت بیشتری افزایش یافته و موجب نارضایتی قشر ضعیف با درآمدهای پایین جامعه شده است. با آسیب‌های ناشی از فشارهای اقتصادی که بر اثر سوءمدیریت و سوءتدبیر به‌ویژه از ابتدای سال ۹۷ بر مردم آسیب‌پذیر وارد شد، انتظار این بود که دولت سیزدهم با اعمال سیاست‌های تثبیت اقتصادی از فشار سخت معیشتی و آلام مردم بکاهد، اما برخی از اعضای تیم اقتصادی دولت با اصرار بر اجرای سیاست‌های جراحی اقتصادی و افزایش نرخ کالاهای اساسی و ضروری مردم، نرخ تورم را که در رقم بالای ۴۰ درصد ماندگار شده بود، حفظ کردند؛ بنابراین مردم طعم شیرین وعده‌های دولت مردمی را که شعارش تعدیل رنج معیشت و افزایش قدرت خرید مردم بود، عملاً نچشیدند. رشد اقتصادی ۸ درصدی، کنترل نرخ تورم، افزایش ارزش پول ملی و بهبود وضعیت معیشت مردم که از سیاست‌های و اصولی دولت قلمداد شده بود، متأسفانه در اجرای سیاست تعدیل اقتصادی رنگ باخت و به رؤیای غیرقابل دسترسی تبدیل شد. در حالی اقتصاددانان موافق و مخالف سیاست تعدیل اقتصادی به‌خوبی می‌دانند اجرای این نوع سیاست‌های اقتصادی، همان نسخه‌های تعدیلی صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی است که کشورهای اروپایی و آمریکا فرمان آن را از اول تأسیس این دو نهاد مالی بین‌المللی در دست دارند و با تعیین رؤسای آنها توسط این کشورها و به میزان سهم سرمایه آنها در این نهاد، عملاً در یک قرارداد نا نوشته نوعی حق و تو در اختیار دارند؛ به‌ترتیبی که رئیس بانک جهانی همیشه از سوی آمریکا و رئیس صندوق بین‌المللی پول از سوی کشورهای اروپایی انتخاب می‌شوند. پس چرا باید به دنبال نسخه‌های تعدیلی بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول باشیم که به‌ادعای گزارش‌های مجرمانه کارشناسان این دو نهاد مالی بین‌المللی، اذعان کرده‌اند، اجرای نسخه‌های تعدیل اقتصادی توصیه شده و گاهی اجباری که در کشورهای در حال توسعه، یکی از پیش شرط‌های مهم استفاده از وام‌های اعطایی این دو نهاد است، موجب بروز نارضایتی‌های اجتماعی و سیاسی و اغتشاشات شده‌اند. اگر این تجربه تلخ و گاهی ناموفق وجود دارد، البته که در وجود آن شکی نیست، پس چرا باید دانسته یا ندانسته دنباله‌رو این سیاست‌های مخرب باشیم؟ در مقاله‌ای قبل از انتخابات ریاست‌جمهوری دوره سیزدهم با عنوان «دولت تحول گرا و عدالت‌خواه با برنامه‌های تحول‌آفرین» که مطالب آن در برخی از جراید کشور منتشر شد، اشاره کردم ماموریت رئیس‌جمهوری آتی کشور در حل مسائل گوناگون که مسائل اقتصادی باید نخستین اولویت رئیس‌جمهوری منتخب با روحیه ایجاد تحول باشد، به نکت مهمی اشاره شده بود، در واقع حل و اجرای این برنامه‌ها می‌توانست راه را برای پیشرفت اقتصادی کشور هموار کند، با اشاره به بخشی از مطالب مرتبط با توجه به اینکه اکنون بیش از یک سال و اندی از عمر دولت سیزدهم گذشته، باید دید، چند درصد موضوعات مهم مبتلا به کشور حل‌فصل شده است؟

نکته

شهریار حیدری:

مجلس فقط به قانون‌گذاری چسبیده است

یک عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس اظهار داشت: وضعیت موجود، نگران‌کننده است و مردم هم معترض هستند. مجلس و نظام و حتی خود رهبری از وضعیت اقتصادی و معیشتی مردم، گله‌مندی و نارضایتی زیادی دارند. بخش کوچکی از مشکلات مثلاً در حد ۲۰ درصد، به آن سوی مرزها مربوط می‌شود و ۸۰ درصد بقیه به داخل کشور مربوط است و دلایلش ضعف و ناتوانی در حوزه اجرایی مدیریت کشور و عدم‌مدیریت منابع مملکت است. شهریار حیدری، نماینده قصر شیرین افزود: در دولت می‌بینیم کسی که توانایی اداره یک بخش کوچک را هم ندارد، یک دفعه در راس یک استان قرار می‌گیرد و نتیجه همین وضعیت نابسامانی می‌شود که می‌بینیم. وی ادامه داد: وقتی می‌چرخند و افرادی را پیدا می‌کنند که صرفاً فقط در ستاد انتخابات بوده‌اند یا نگاه مثبت به دولت داشته‌اند و این افراد را جایگزین افراد توانمند و باتجربه می‌کنند، مشکلات کشور بیشتر هم می‌شود. بخشی از مشکلات کشور سنگ‌اندازی‌های آمریکا و اسرائیل است، اما همه مشکلات این‌ها نیستند. ما چند برابر کشورهای اروپایی منابع داریم اما هر روز وضعیت معیشت مردم و تورم کشور بدتر می‌شود. عضو مجمع نمایندگان استان کرمانشاه بیان کرد: از مجلس به عنوان نمایندگان ملت و ارکان تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری انتظار است تا روی این مسائل به خوبی نظارت کند، چون گویا مجلس نظارت را فراموش کرده است و فقط به قانون‌گذاری چسبیده است. اگر مجلس هر قانونی را هم تصویب کند، ولی دولت در حوزه اجرا ضعیف باشد، تبعاتش به کل جامعه برمی‌گردد. حیدری تصریح کرد: مجلس باید از بُعد نظارتی که در اختیار دارد به درستی استفاده کند و با مدیرانی که عملکرد خوبی از خود به جای نگذاشتند به صورت جدی برخورد کند. سوال و استیضاح برای همین روزهاست و باید این‌ها هم‌های نظارتی را در جهت منافع ملی به کار گرفت.

غلامعلی جعفرزاده در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

چرانمایندگان درمقابل

افزایش قیمت دلار

کاری نمی‌کنند؟

تورم مواد غذایی بالای ۷۰ درصد است

دولت از دیپلماسی متوازن بر خوردار نیست

قیمت دلار بان‌دبان بالا نمی‌رود بلکه با آسانسور بالا می‌رود

روسیه در جنگ اوکراین به دنبال شریک جرم می‌گشت

آرمان ملی – احسان انصاری: قیمت دلار در مرز ۵۶ هزار تومان قرار گرفته است. این در حالی است که یکی از شعارهای اصلی ابراهیم رئیسی در دوران انتخابات ریاست‌جمهوری کنترل بازار ارز بود. در روزهای اخیر بازار ارز وضعیت ملتهبی را پشت‌سر گذاشته و پس‌لرزه‌های افزایش قیمت دلار روی کالاهای دیگر نیز اثرگذار خواهد بود. «آرمان ملی» برای تحلیل و ارزیابی دلایل و چشم‌انداز پیش روی اقتصادی کشور با دکتر غلامعلی جعفرزاده، نماینده سابق مجلس شورای اسلامی گفت‌وگو کرده است. جعفرزاده معتقد است: «امروز فردی سازمان‌برنامه‌بودجه‌کشور را مدیریت می‌کند که تجربه و توانمندی کافی برای این کار را ندارد. در چنین شرایطی برخی اظهارات که از سوی دولتمردان صورت می‌گیرد جای سوال دارد. به عنوان مثال عنوان می‌شود قطار پیشرفت دولت در حال حرکت است. سوال این است این چه قطار پیشرفتی است که مردم در آن روز به روز دچار مسائل معیشتی می‌شوند؟ با این روند قیمت دلار در آینده نیز احتمالاً روند صعودی خواهد بود و وضعیت بازار از نابسامان‌تر خواهد شد.» در ادامه حاصل این گفت‌وگورامی خوانید.

در حالی که آقای رئیسی در رقابت‌های انتخابات

ریاست‌جمهوری به مردم قول کنترل بازار ارز و قیمت دلار را دادند، اما در روزهای اخیر قیمت دلار وارد کانال ۵۷ هزار تومان شده است. چرا چنین اتفاقی رخ داده و چه عواملی در این زمینه نقش دارند؟

برخی اعضای دولت به صورت آرمان‌گرایانه کار خود را آغاز کردند و گمان می‌کردند با آرمان‌گرایی می‌توانند به اهداف خود دست پیدا کنند. این در حالی است که پس از مدتی که در مرحله اجرای اهداف قرار گرفتند با چالش‌های واقعی مدیریت کشور مواجه شدند. در شرایط کنونی دولت باید نسبت به عملکرد خود در زمینه‌های مختلف و به خصوص اقتصادی به مردم پاسخگو باشد. استنباط ما این بود که در طول یک سال و چند ماه گذشته دولت با واقعیت‌های مدیریت کشور آشنا خواهد شد. در شرایط کنونی نیز به نظر می‌رسد دولت با چالش‌های واقعی آشنا شده است. در روزهای اخیر قیمت دلار بان‌دبان بلکه با آسانسور بالا رفته و با توجه به شرایط موجود همچنان نیز به روند صعودی خود ادامه خواهد داد. واقعیت مهم دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که تیم اقتصادی دولت تاکنون توانایی کنترل بازار ارز را نداشته است. تا زمانی که تنش‌های بین‌المللی و منطقه‌ای ما کاهش پیدا نکند وضعیت اقتصادی ما تغییر چندانی نخواهد کرد. در شرایط کنونی دیپلماسی متوازن در دولت مشاهده نمی‌شود. از یک طرف دشمنی‌ها با غرب بیشتر شده و از سوی دیگر شاهد رویکرد انفعالی در مقابل روسیه و چین هستیم. هزینه این دیپلماسی را مردم با مشکلات اقتصادی پرداخت می‌کنند. شرایط به شکلی است که مردم تقاضا داده‌اند که در سفرهای آینده برای مذاکرات آقای عراقچی را با خود ببرید.

ضعف دولت در چه زمینه‌هایی مشهودتر است؟

دولت در بخش‌های مختلف اعم از اقتصادی و سیاست خارجی، اجتماعی از کارآمدی لازم برخوردار نیست. اگر به جشنواره فیلم فجر امسال نگاه کنیم متوجه می‌شویم فارغ از همه مسائل این جشنواره نتوانست آنچنان که باید موفقیت‌های قابل توجهی به دست بیاورد. هنگامی که برخی از بازیگر و کارگردان و هنرمند حرف‌های از جشنواره کن می‌کشند به معنای یک آسیب کنای جشنواره و سینمای ایران است. سوال اینجاست دولت چطور توانست یک توله ۳۵ کیلومتری را برای آبرسانی به دریاچه ارومیه در شرایط افتتاح کند که حتی یک کیلومتر آن را نیز دولت سیزدهم کار نکرده است. تا چه زمانی قصد دارند پروژه‌هایی را افتتاح کنند که در دولت‌های گذشته عملیات آن به سرانجام رسیده است و برخی عنوان می‌کنند با اعتبار دولت کنونی این پروژه‌ها به نتیجه رسیده است. این در حالی است که هزینه چندین پروژه را یکجا کرده‌اند تا افتتاح

اعضای دولت به صورت

آرمان‌گرایانه کار خود را آغاز کردند و گمان می‌کردند با آرمان‌گرایی می‌توانند به اهداف خود دست پیدا کنند. این در حالی است که پس از مدتی که در مرحله اجرای اهداف قرار گرفتند با چالش‌های واقعی مدیریت کشور مواجه شدند

اعضای دولت به صورت

آرمان‌گرایانه کار خود را آغاز کردند و گمان می‌کردند با آرمان‌گرایی می‌توانند به اهداف خود دست پیدا کنند. این در حالی است که پس از مدتی که در مرحله اجرای اهداف قرار گرفتند با چالش‌های واقعی مدیریت کشور مواجه شدند

اعضای دولت به صورت

آرمان‌گرایانه کار خود را آغاز کردند و گمان می‌کردند با آرمان‌گرایی می‌توانند به اهداف خود دست پیدا کنند. این در حالی است که پس از مدتی که در مرحله اجرای اهداف قرار گرفتند با چالش‌های واقعی مدیریت کشور مواجه شدند

اعضای دولت به صورت

آرمان‌گرایانه کار خود را آغاز کردند و گمان می‌کردند با آرمان‌گرایی می‌توانند به اهداف خود دست پیدا کنند. این در حالی است که پس از مدتی که در مرحله اجرای اهداف قرار گرفتند با چالش‌های واقعی مدیریت کشور مواجه شدند

تجربه و توانمندی کافی برای این کار را ندارد.

در چنین شرایطی برخی اظهارات که از سوی دولتمردان صورت می‌گیرد جای سوال دارد. به عنوان مثال عنوان می‌شود قطار پیشرفت دولت در حال حرکت است. سوال این است این چه قطار پیشرفتی تاکنون داشته است که مردم در آن روز به روز دچار مسائل معیشتی می‌شوند؟ با این روند قیمت دلار در آینده نیز احتمالاً روند صعودی خواهد بود و وضعیت بازار از نابسامان‌تر خواهد شد.

چرا قیمت دلار روز به روز افزایش پیدا می‌کند؟

دلار پول رسمی کشورهای غربی است. این در حالی است روابط دولت با غرب بسیار پر تنش شده است. از سوی دیگر در برخی مواقع رویکرد انفعالی نسبت به چین و روسیه از خود نشان می‌دهیم. چرا تلاش نمی‌شود به صورت مقتدرانه با غرب مذاکره صورت بگیرد؟ تاریخ ایران و روسیه در گذشته سرشار از چنایت‌هایی است که این کشور در برابر ایران از خود نشان داده است. در شرایط کنونی نیز به دلیل اینکه روسیه رقیب ایران در فروش نفت بوده ما مجبور شده‌ایم تا قیمت فروش نفت خود تخفیف بدهیم. روسیه به صورت تعدمی ما را وارد جنگ اوکراین کرد تا ایران نیز شریک جرم روسیه در این جنگ شود.

دولت در زمینه کنترل بازار ارز چه رویکردی باید در پیش بگیرد؟

افرادی که امروز سکان مدیریت اقتصادی کشور را برعهده گرفته‌اند همان کسانی هستند که عنوان می‌کردند اگر دولتی هم وجود نداشته باشد قیمت

دولت در مسیری قرار گرفته که روز به روز وضعیت اقتصادی مردم

سخت‌تر از گذشته می‌شود. در شرایط کنونی تورم مواد غذایی بالای ۷۰ درصد شده است.

عنوان می‌شود سفره‌های مردم کوچک شده اما امروز باید عنوان کرد سفره‌های مردم کوچکتر شده است. ما باید این واقعیت را بپذیریم که برخی مدیران دولت

ناکار آمده‌سند و نباید ر این زمینه با مردم تعارف کرد

جوانان علاقه و توانایی به ازدواج کردن ندارند و با زوج‌های جوان به دلایل اقتصادی به فکر فرزندآوری نیستند. به دلایل اقتصادی به فکر فرزندآوری نیستند. به دلایل اقتصادی به فکر فرزندآوری نیستند. به دلایل اقتصادی به فکر فرزندآوری نیستند.

خبرهایی مبنی بر احتمال تغییر در کابینه و به خصوص درباره جایگزینی فتاح به جای مخبر و زاهدی

وفا به جای محسن رضایی پیرامون دولت منتشر شده است. این اتفاق به چه میزان می‌تواند شرایط دولت را در مدیریت اقتصادی تغییر بدهد؟

من معتقدم تا زمانی که تنش‌های بین‌المللی ما کاهش پیدا نکند و برجام را احیا نکنیم با تغییر افراد اتفاق خاصی در کشور رخ نخواهد داد. ما باید به برخی از قوانین بین‌المللی تم خدمت دهیم. ما باید در دهکده جهانی زندگی کنیم. چرا خود را قریب می‌دهیم؟ این در حالی است که هزینه سیاست‌های اشتباه بر دوش مردم افتاده است. برخی اظهارات برخی از تندروها جای تأمل دارد.

از ظرفیت‌های مردمی در پذیرایی از مسافران نوروزی و به ویژه

زائران امام رضا (ع) تأکید کرد و افزود: باید با انگیزه بخشی و جلب مشارکت مردم، فرهنگ مسافرپذیری در شهرهای مقصد مسافران نوروزی و به ویژه مقاصد زیارتی را تقویت کنیم تا خدمت‌رسانی به مسافران افزایش یابد. معاون اول رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه باید تمامی امکانات برای سفرهای ایمن برای مسافرین نوروزی و زوار فراهم شود، وزارت راه و شهرسازی را مکلف کرد اجرای طرح‌های رفع نقاط حادثه‌خیز در مسیرهای منتهی به شهر مشهد را تسریع کند تا شاهد کاهش حوادث و تلفات در این سفرها باشیم.

نگره

صلح بزرگ بن‌سلمان با ایران در راه است؟

در حالی که ۱۰ ماه از آخرین دور مذاکرات میان جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی سپری می‌شود، این روزها پالس‌هایی مثبت پیرامون امکان از سرگیری مذاکرات میان طرفین مخابره می‌شود. روز ۳۰ بهمن، محمد شیاع السوداني، نخست‌وزیر عراق – کشور میزبان پنج دور مذاکرات دو کشور – در حاشیه کنفرانس امنیتی مونیخ، از آغاز مجدد دیدارهای دوجانبه ایران و عربستان در آینده نزدیک خبر داد. پیش از این فواد حسین، وزیر خارجه عراق با تأکید بر انجام رایزنی میان فیصل بن فرحان و حسین امیرعبداللهیان، وزرای خارجه عربستان و ایران، از تلاش برای برگزاری نشست‌های جدید خبر داده بود. اخیراً نیز فیصل بن فرحان، وزیر خارجه عربستان در اظهاراتی مدعی شده که در حال گفت‌وگو با ایران هستند. اظهارات ایجابی اخیر در شرایطی مطرح می‌شود که مذاکرات میان ایران و عربستان در سال ۱۴۰۰ با میانجی‌گری و به میزبانی بغداد پایتخت عراق آغاز شد. دور اول تا سوم این مذاکرات به صورت غیرعلنی و با حضور نمایندگان امنیتی و سیاسی دو طرف برگزار شد. دور سوم مذاکرات در مهر ماه همین سال از سوی مقام‌های سیاسی سعودی و رسانه‌ها مورد تأیید قرار گرفت. دور چهار مذاکرات در آذرماه سال گذشته برگزار شد که برخی از جزئیات آن توسط مقام‌های سیاسی ایرانی اعلام شد. دور پنجم مذاکرات برای اسفند ماه سال گذشته برنامه‌ریزی شده بود که از سوی ایران به صورت یک‌جانبه لغو شد. با وجود این تعلیق، دور پنجم و مهم‌ترین نشست میان هیات‌های دو کشور در اردیبهشت سالجاری (۱۴۰۱) با محوریت موضوعات امنیتی و مسائل پرورنده‌ای برگزار شد. در چنین بستری حالا سران کشور عراق، عربستان و ایران، از امکان آغاز دور جدید مذاکرات سخن به میان می‌آورند. اکنون این پرسش قابل طرح است که آیا تنش‌زدایی میان تهران – ریاض بُعد عملی به خود می‌گیرد؟ در پاسخ به این پرسش، ضروری به نظر می‌رسد که ظرفیت‌ها و محدودیت‌های تنش‌زدایی در روابط دوسویه ایران و عربستان مورد توجه قرار بگیرد.

سند چشم‌انداز بلند پروازانه ۲۰۳۰ بن سلمان

نیز مبرم بن‌سلمان به امنیت و ثبات، جهت پیشبرد برنامه‌های بلندپروازانه اقتصادی، شاید نخستین و جدی‌ترین پیشران تنش‌زدایی میان دو کشور باشد. محمد بن‌سلمان در ۱۵ آوریل سال ۲۰۱۶ از تدوین «سند چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان» سخن به میان آورد. این سند، با هدف کاهش وابستگی عربستان به درآمدهای نفتی، ایجاد ساختارهای اقتصادی جدید، تنوع اساسی در درآمدهای خود از مسیر توریسم و تحول در بخش‌های آموزش، سلامت، زیرساخت و خدمات در سال ۲۰۱۷ (پس از انتخاب بن‌سلمان به عنوان ولیعهد) فاز اجرایی به خود گرفته است. این طرح شامل ۸۰ کلان پروژه است که هر کدام بر ۷.۳ تا ۲۰ میلیارد دلار هزینه دارند. بن‌سلمان به‌خوبی نسبت به این امر آگاه است که تجاری‌سازی درآمدهای نفتی ریاض، نیازمند امنیت در داخل و حذب گسترده سرمایه‌گذاری‌های خارجی است. همین امر یکی از انگیزه‌های بن‌سلمان برای تنش‌زدایی با تهران خواهد بود. ولیعهد سعودی‌های قاصد دارد از طریق ابزار قدرتمند دلارهای نفتی، با سرمایه‌گذاری در دیگر کشورهای منطقه، زمینه را برای تبدیل شدن سیاسی نیز نیل‌بند کاهش تنش‌ها در منطقه و در صدر آن صلح با ایران است.

گرایش ویژه ایران به تنش‌زدایی منطقه‌ای

همراستای با انگیزه‌های ویژه عربستان برای ورود به فاز تنش‌زدایی، ایران هم از انگیزه‌های کافی برای تنش‌زدایی برخوردار است. در چند سال اخیر و به ویژه در چند ماه گذشته، تلاشی گسترده برای افزایش فشار و اعمال تنگنا و تحریم علیه ایران در جریان بوده است. در مواجهه با فشارهای موجود، ایران بیش از هر زمان دیگری نیاز به پایین آوردن سطح تنش‌ها با همسایگان و بازیگران موثر منطقه‌ای احساس می‌کند. عربستان سعودی به عنوان کشوری که نقش رهبری مذهبی و حتی سیاسی اعراب را دارد، می‌تواند نقش مهم را در تلطیف مناسبات تهران با تمامی کشورهای خاورمیانه داشته باشد.

آینده مهیج برجام و صلح ابراهیم

آینده برجام تنها موضوعی مرتبط با ایران و دیگر طرف‌های معاهده (آمریکا، انگلستان، آلمان، فرانسه، روسیه و چین) نیست بلکه احیای توافق هسته‌ای بر کلیت مناسبات سیاست خارجی ایران می‌تواند اثرگذار باشد. تجربیات تاریخی نشان داده که در وضعیت حیات برجام گرایش کشورهای منطقه به دوستی و کاهش تنش با ایران افزایش پیدا کرده و در وضعیت مرگ توافق، انگیزه‌های برای دوری از تهران گسترش پیدا کرده است. حتی بخشی عمده از گرایش عربستان برای آغاز تنش‌زدایی با ایران را در سال‌های بعد از بایندن و افزایش امیدها برای احیای توافق مورد لحاظ قرار داد. اکنون قرائن و شواهد بیشتر از احتمال عدم احیای توافق حکایت دارند.